Съфинансирано от Европейския съюз

ЕДНА ПОСОКА МНОГО ВЪЗМОЖНОСТИ

УТВЪРДИЛ:

19.9.2023 г.

X

Галина Симеонова
Ръководител на УО на ПОС 2021-2027 г.
Signed by: GALINA SIMEONOVA SIMEONOVA

МИНИСТЕРСТВО НА ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ

Главна дирекция „Оперативна програма „Околна среда“

Европейски фонд за регионално развитие на ЕС

УСЛОВИЯ ЗА КАНДИДАТСТВАНЕ

по процедура чрез подбор на проектни предложения

BG16FFPR002-3.001

„Изпълнение на мерки 54, 55 и 56 от Националната рамка за приоритетни действия за НАТУРА 2000“

по приоритет 3 „Биологично разнообразие ”
на Програма „Околна среда“ 2021-2027 г.

1. Наименование на програмата:

Програма „Околна среда“ 2021 – 2027 г. (ПОС 2021-2027 г.)

2. Номер и наименование на приоритета и специфичната цел:

Приоритет „Биологично разнообразие“, Специфична цел: RSO 2.7. „Подобряване на защитата и опазването на природата, биологичното разнообразие и екологосъобразната инфраструктура, включително в градските райони, и намаляване на всички форми на замърсяване“.

3. Наименование на процедурата:

BG16FFPR002-3.001 „Изпълнение на мерки 54, 55 и 56 от Националната рамка за приоритетни действия за НАТУРА 2000“

4. Измерения по кодове:

Област на интервенция – 078

Форма на финансиране – 001

Териториален механизъм ЕФСУ – 033

Равенство между половете ЕФСУ – 003

Стопанска дейност – 24

5. Териториален обхват:

Проектите по процедурата следва да бъдат изпълнени на територията на Република България, в рамките на следните защитени зони по Директивата за опазване на природните местообитания и на дивата флора и фауна, част от мрежата Натура 2000: BG0000100, BG0000102, BG0000116, BG0000133, BG0000146, BG0000154, BG0000164, BG0000166, BG0000181, BG0000217, BG0000218, BG0000224, BG0000304, BG0000372, BG0000399, BG0000401, BG0000402, BG0000487, BG0000573, BG0000574, BG0000620, BG0000621, BG0001001, BG0001004, BG0001007, BG0001011, BG0001014, BG0001017, BG0001042, BG0001375.

Детайлно разпределение на целевите защитени зони за всяко природно местообитание по отделните мерки е представено в Приложение № 3 към Условията за кандидатстване.

По отношение на мярка 54 (Подобряване на природозащитното състояние на крайбрежни, скални и дюнни типове природни местообитания чрез премахване на нетипична храстова и дървесна растителност (1210, 1240, 2110, 8210, 8220, 8230): дейности по идентифициране и премахване на нетипични дървесни и храстови видове в територии с разпространение на местообитанията и в непосредствена близост до тях и др.) съгласно Националната рамка за приоритетни действия за НАТУРА 2000 (НРПД) по експертна оценка за периода 2021-2027 г. мярката следва да се приложи на площ от 500 ха. От тях целевата площ на местообитанието в Югозападен регион за планиране (ЮЗРП) е 65 хектара, което съответства на процентното разпределение на площта на местообитанието в ЮЗРП спрямо разпространението му в останалата част от страната.

По отношение на мярка 55 (Подобряване на природозащитното състояние на дюнни типове природни местообитания чрез премахване на нетипична храстова и дървесна растителност, възстановяване на типични видове и отстраняване на инвазивни чужди видове (2120, 2190): дейности по премахване на нетипична храстова и дървесна растителност, възстановяване на

типични видове и отстраняване на инвазивни чужди видове и др.) съгласно НРПД за периода 2021-2027 г. мярката следва да се приложи на площ от 210 ха. Мярката обхваща цяла площ на местообитанията в посочените защитени зони, като тази площ е извън ЮЗРП.

По отношение на мярка 56 (Подобряване на природозащитното състояние на крайбрежни и дюнни типове природни местообитания чрез изграждане/ поддържане на съоръжения за обществен достъп (1210, 1240, 2110, 2120, 2190): изграждане и поддържане на съоръжения за обществен достъп; поставяне на информационни табели, табла за „внимание“ и др.) съгласно НРПД за периода 2021-2027 г. мярката следва да се приложи на площ от 400 ха. Мярката обхваща площ на местообитанията в посочените защитени зони, която е изцяло извън ЮЗРП.

Бележка: Само мярка 54 е приложима за ЮЗРП съгласно НРПД.

6. Цели на предоставяната безвъзмездна финансова помощ по процедурата и очаквани резултати:

Целта на процедурата е подобряване на природозащитното състояние на крайбрежни, скални и дюнни типове природни местообитания (съгл. Приложение № 3 към условията за кандидатстване) чрез премахване на нетипична храстова и дървесна растителност (мярка 54 от НРПД) и инвазивни чужди видове (мярка 55 от НРПД) и чрез изграждане/ поддържане на съоръжения за обществен достъп (мярка 56 от НРПД).

Очаквани резултати:
В резултат от изпълнението на мерките по процедурата се очаква да се подобри природозащитното състояние на целевите местообитания, като бъдат премахнати негативни влияния и заплахи върху тях - налични нетипични дървесни и храстови видове, инвазивни чужди видове, антропогенен натиск, вкл. от туристи.

7. Индикатори (показатели)[1]:

Кандидатът включва в проектното си предложение следните индикатори:

1. Индикатор за изпълнение (показател за краен продукт):

RCO37 Площ на защитените зони по „Натура 2000“, обхванати от мерки за опазване и възстановяване – ха

- Целева стойност за региона в преход – ха;

- Целева стойност за по-слабо развитите региони – ха.

Като базова стойност кандидатът посочва „0“, а като целева – площта, в рамките на която ще се интервенира по проекта. При подаване на проектното предложение се представя информация за изчислението на целевата площ на интервенции – описателна част и георефериранu данни.

2. Индикатор за резултат (показател за резултат):

Местообитания с подобрен природозащитен статус (или с тенденция за подобряване):

- Целева стойност за региона в преход – %;

- Целева стойност за по-слабо развитите региони – %

[1] Посочват се конкретни изисквания към индикаторите (показателите) по процедурата, вкл. индикатори (показатели), които следва задължително да бъдат включени в проектните предложения, в случай че има такива.

Като базова стойност кандидатът посочва „0“, а като целева – подобрените оценки в % (процентно) изражение, изчислени по Указанията, представени като Приложение № 4 към условията за кандидатстване.

8. Общ размер на безвъзмездната финансова помощ по процедурата и разпределение по категория региони (ако е приложимо):

Общият размер на средствата, които могат да бъдат предоставени по процедурата е 4 709 638,64 лв. (четири милиона седемстотин и девет хиляди шестстотин тридесет и осем лева и шестдесет и четири стотинки), от които:

- за региона в преход (ЮЗРП) – до 36 613,14 лв. (тридесет и шест хиляди шестстотин и тринадесет лева и четиринадесет стотинки). За ЮЗРП е приложима само мярка 54 от НРПД.

- за по-слабо развитите региони (ЮЦРП, ЮИРП, СИРП, СЦРП, СЗРП) – до 4 673 025,50 лв. лв. (четири милиона шестстотин седемдесет и три хиляди и двадесет и пет лева и петдесет стотинки).

Дейностите по настоящата процедура се подпомагат финансово от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР) и от националния бюджет на Република България.

9. Минимален (ако е приложимо) и максимален размер на безвъзмездната финансова помощ за конкретен проект:

По процедурата не е предвиден минимален размер на безвъзмездната финансова помощ (БФП) за конкретен проект.

Максималният размер на БФП за проект се определя от заложената целева площ по проектното предложение и цената на хектар за изпълнение на съответната мярка съгласно НРПД - до 563,28 лв./ха за м. 54, до 3 911,66 лв./ха за м. 55 и до 4791,78 лв./ха за м. 56.

Средствата, които сумарно могат да се предоставят в изпълнение на мярка 54 от НРПД, са в размер до 1 971 476,64 лева, в изпълнение на мярка 55 от НРПД – до 821 448,60 лева, а в изпълнение на мярка 56 от НРПД – до 1 916 713,40 лв., като съобразяват ограниченията по НРПД за отделните мерки – лева на хектар.

ВАЖНО! Кандидатът посочва в поле „Описание“ на секция „План за изпълнение / Дейности по проекта“ във Формуляра за кандидатстване в ИСУН следната задължителна информация:

- целевата площ на интервенциите по всяка отделна мярка от процедурата (54, 55, 56), включена в обхвата на проекта. Сумата на отделните площи трябва да отговаря на целевата стойност на индикатор за изпълнение (показател за краен продукт) RCO37 Площ на защитените зони по „Натура 2000“, обхванати от мерки за опазване и възстановяване;

- стойността за изпълнение на дейностите по всяка отделна мярка от процедурата (54, 55, 56), включена в обхвата на проекта. Стойността на отделните дейности трябва да кореспондира с информацията, посочена в секция Бюджет на Формуляра за кандидатстване.

Управляващият орган на програмата си запазва правото да не предостави изцяло посочената сума, в случай че проектните предложения не отговарят на изискванията на насоките за кандидатстване, както и в случай че предвидените за изпълнение дейности по проектите изискват по-малък финансов ресурс.

10. Процент на съфинансиране[2]:
Процентът на съфинансиране на БФП по процедурата е както следва:

Финансиране за региона в преход:

- средства от ЕФРР в размер на 70% - 25 629,20 лв. (двадесет и пет хиляди шестстотин двадесет и девет лева и двадесет стотинки) и

- национално съфинансиране в размер на 30% - 10 983,94 лв. (десет хиляди деветстотин осемдесет и три лева и деветдесет и четири стотинки).

Финансиране за по-слабо развитите региони:

- средства от ЕФРР в размер на 85% - 3 972 071,68 лв. (три милиона деветстотин седемдесет и две хиляди и седемдесет и един лева и шестдесет и осем стотинки) и

- национално съфинансиране в размер на 15% - 700 953,82 лв. (седемстотин хиляди деветстотин петдесет и три лева и осемдесет и две стотинки).

11. Допустими кандидати:
Структури на/към Министерство на околната среда и водите (МОСВ)/Министерство на земеделието и храните, общини, областни администрации, юридически лица с нестопанска цел, научни институти, природонаучни музеи (към БАН и към Министерство на културата) и висши учебни заведения.

За да бъде оценен кандидат като допустим по настоящата процедура:

1. Кандидатите научни институти следва да имат основен предмет на дейност, свързан със защита/опазване на околната среда, респективно някое от следните професионални направления: „Биологически науки“, „Науки за земята“, „Растениевъдство“, „Растителна защита“, „Горско стопанство“.
На етап кандидатстване кандидатите научни институти следва да представят декларация за съгласие за кандидатстване по процедурата, попълнена и подписана: от първостепенния разпоредител с бюджетни кредити – за институти към БАН; от ръководството на Управителен орган – за други институти; от ректора – за висши училища. Представят се документи (или се посочват съответните интернет адреси), с които се удостоверява, че съответната организация (научен институт или висше училище) е вписана в Регистъра за научната дейност в Република България, поддържан от Министерството на образованието и науката и съответно е акредитирана от Националната агенция за оценяване и акредитация.
2. Кандидатът/партньорът природонаучен музей трябва да бъде с определени функции, свързани със защита/опазване на околната среда, като стопанската и нестопанската дейност, разходите и финансирането му следва да са ясно разделени. На етап кандидатстване по процедурата съответният музей трябва да представи решение на принципала си за съгласие за кандидатстване по процедурата.
3. Кандидатът/партньорът ЮЛНЦ следва да е извършвал дейност за финансова година 2021 и/или 2022 г. – представят се ОПР и/или счетоводен баланс, от които по отношение на текуща печалба/загуба, стойност на собствения капитал и стойност на актива в баланса е видно, че кандидатът/партньорът са извършвали дейност, както и по отношение на приходите и разходите в ОПР да е налице число, различно от 0.
4. Кандидатите/партньорите ЮЛНЦ следва да са вписани в регистъра на юридическите лица с нестопанска цел/регистър БУЛСТАТ най-малко 18 месеца, предхождащи месеца, в който е подадено проектното предложение; същите да са определени за извършване на обществено-полезна дейност по смисъла на Закона за юридическите лица с нестопанска цел (ЗЮЛНЦ),

[2] Посочва се процентът на безвъзмездната финансова помощ (европейско и национално съфинансиране) и на съфинансирането от страна на бенефициентите (ако е приложимо).

като в устава/учредителния акт следва да са налице текстове, от които да е видно, че поне една от целите на организацията е свързана със защита/опазване на околната среда. Не са допустими кандидати, които не са преregистрирани по реда на ЗЮЛНЦ (изм. ДВ. бр.107 от 18 Декември 2020 г.).
5. За кандидатите/партньори ЮЛНЦ, научни институти и висши училища, стопанската и нестопанската им дейност, разходите и финансирането им, следва да са ясно разделени. Подобни доказателствени документи могат да бъдат счетоводна политика или извлечение от нея, индивидуален сметкоплан, баланс, отчет за приходите и разходите, копия от приходни касови ордери, извлечения от банкови сметки, от касова наличност и др., като няма ограничение по отношение на техния брой.

12. Допустими партньори (ако е приложимо):

Партньорството по настоящата процедура е допустимо, но не е задължително.

Допустими партньори по процедурата по смисъла на параграф 1, т. 5 от Допълнителните разпоредби на ПМС № 23/2023 г. са:

Структури на/към МОСВ/Министерство на земеделието и храните, общини, областни администрации, юридически лица с нестопанска цел, научни институти, природонаучни музеи (към БАН и към Министерство на културата) и висши учебни заведения.

В случай на партньорство, разходите, извършени от партньора в хода на подготовката и изпълнението на проекта, са допустими за финансиране при същите условия, които се прилагат по отношение на кандидата.

За да бъде оценен като допустим един партньор, следва да бъдат изпълнени следните изисквания и условия:

1. Партньорът следва да удовлетворява всички изисквания и условия, които се отнасят за кандидата, съгласно посочените в Раздел 11 *„Допустими кандидати“* от условията за кандидатстване.

2. Партньорствата по настоящата процедура не е необходимо да бъдат регистрирани в съда. На етапа на кандидатстване трябва да се представи подписано споразумение между кандидата и партньора, в което се уреждат ясно най-малко:

- правата и задълженията между страните във връзка с подаването на проектното предложение и изпълнението на дейностите по проекта;

- определянето на конкретните финансови ангажименти на всяка от страните във връзка с изпълнението на проекта и по отношение на исканата БФП, в т.ч. собственото участие (собствен принос); ясно разпределение на отговорностите при евентуално налагане на финансови корекции на бенефициента, включително във връзка с дейността на партньора[3];

- стратегията за възлагане на обществени поръчки, вкл. ако е приложимо, съвместно възлагане на обществени поръчки/ процедури за избор на изпълнител по проекта, как ще бъдат подготвяни и провеждани съответните процедури;

- реда за възстановяване на сумите на партньора след извършени разплащания по проекта от Управляващия орган.

13.1. Дейности, допустими за финансиране:

[3] Кандидатите за бенефициенти следва да имат предвид, че носят отговорност за изпълнение на договора за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ в съответствие със закона и условията за изпълнение, като при наличие на някое от основанията по чл. 70, ал. 1 от ЗУСЕФСУ, финансовата подкрепа може да бъде отменена изцяло или частично чрез извършване на финансова корекция спрямо бенефициента, включително във връзка с дейността на партньора по проекта.

Дейностите, предвидени за изпълнение и съответните разходи в рамките на проектното предложение, следва да съответстват на принципа на ефективност и ефикасност, да са с нестопански характер, да водят до постигането на целите на процедурата и на Приоритет „Биологично разнообразие“ на ПОС 2021-2027 г., да са в съответствие с принципа за „ненанасяне на значителни вреди“, с принципите за равнопоставеност между половете и осигуряване на равни възможности за всички.

Преди подаване на проекта кандидатът следва да извърши оглед на целевите защитени зони, площи, имоти, които ще бъдат заявени като обект на интервенция. За тях трябва да бъде изискано съгласие от собствениците за извършване на дейности в рамките на тези имоти, след което да се подаде уведомление по реда на екологичното законодателство до компетентния орган.

При стартиране изпълнението на дейности по процедурата преди сключване на АДБФП бенефициентите следва да изпълняват мерките за видимост, прозрачност и комуникация, заложени в Дял IV, глава III „Видимост, прозрачност и комуникация“ на Регламент (ЕС) 2021/1060.

Допустими за финансиране са следните дейности, които кандидатът описва и обосновава в проектното предложение:

13.1. Дейности за подготовка на проектното предложение - дейности по изготвяне на проектно предложение, вкл. експертни и технически анализи и проучвания (в това число теренни проучвания), необходими за написване и планиране на проектното предложение. Експертните и технически анализи и проучвания не трябва да са самоцелни, а да осигуряват информация, без която е невъзможно да се подготви проектно предложение.

13.2. Основни дейности – дейности в изпълнение на мерки 54, 55 и 56 от НРПД 2021-2027 г. (https://natura2000.egov.bg/EsriBg.Natura.Public.Web.App/Home/Documents), както следва:

- Мярка 54 е свързана с премахване на нетипични дървесни и храстови видове в територии с разпространение на целевите местообитанията и в непосредствена близост до тях;

- Мярка 55 е свързана с премахване на нетипична храстова и дървесна растителност, възстановяване на типични видове и отстраняване на инвазивни чужди видове;

- Мярка 56 е свързана с изграждане и поддържане на съоръжения за обществен достъп; поставяне на информационни табели, табла за „внимание“ и др.

Кандидатът, преди подаване на проекта, следва да изиска съгласие от собствениците за извършване на дейности в рамките на съответните целеви имоти, попадащи в обхвата на проекта, след което да подаде уведомление по реда на екологичното законодателство до компетентния орган. При кандидатстване той следва да представи краен акт – решение на съответния компетентен орган от съгласуване по реда на екологичното законодателство за планираните дейности.

При изпълнението на консервационни дейности бенефициентите генерират пространствени компоненти, картен материал в цифров вид, както и пространствени данни в цифров вид (ГИС). Изискванията към картния материал и пространствените данни са: картният материал да бъде в мащаб, позволяващ разчитане на детайлите, представени в съответната карта; за пространствените данни, които се представят в цифров вид - геобаза данни с метаданни или ESRI *shp (ESRI shape file), в проекционна координатна система WGS84/UTM зона 35N и/или в официалната за страната система, при спазване на следната структура:

- геобаза/пакет от използваните изходни данни, които не са публично достъпни и/или не са в информационната система на НАТУРА 2000;

- геобаза/пакет от данни от проведените дейности на терен - GPS трак и точки с регистрации; полеви формуляри; снимков материал;

- геобаза/пакет от данни от крайни продукти, получени от извършените анализи и обобщения. Всички данни за местообитанията, които се набират и анализират за целите на дейностите по проектите, както и посочените пространствени данни със съответните мета-данни, се предоставят при подаване на пакет отчетни документи, като същите стават собственост на Министерството на околната среда и водите. Бенефициентът следва при приключване на дейностите по проекта да представи експертно становище от специалист в областта на опазване на биологичното разнообразие, съгл. Приложение № 2 „Писмени доказателства, които бенефициентите прилагат към искането за извършване на плащане към условията за изпълнение.

13.3. Организация, управление и видимост.

13.3.1. Организация и управление - Дейността по организация и управление на проекта включва организиране и обезпечаване работата на екипа за управление на проекта (възнаграждения, осигуровки и командировъчни разходи), осигуряване на необходимите консумативи, материали и оборудване за администриране на проекта.

Всеки бенефициент е пряко отговорен за управлението на проекта и осигуряване качественото изпълнение на заложените дейности. Той следва да предвиди достатъчно механизми за взаимодействие между членовете на екипа за управление на проекта при изпълнение на задачите и отчитане на работата, с цел осигуряване на вътрешна оценка и контрол, както и за мониторинг на напредъка по проекта и предприемането на корективни мерки, при необходимост.

Членовете на екипа могат да бъдат вътрешни за организацията служители, както и външни експерти, на които е възложено изпълнение на дейностите по организация и управление по реда на ЗОП или на глава четвърта от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление (ЗУСЕФСУ). Това следва да бъде изрично упоменато в проектното предложение.

Ръководителят на проекта не може да съвместява функциите на ръководител с тези на член на екипа за управление на проекта. Ръководителят на бенефициента/представляващият бенефициента не може да взема участие в управлението на проекта.

Всеки кандидат следва да осигури ясна организационна структура за управление на проекта, в която са включени ръководител на проекта и членове с посочени задачи и изисквания за необходимата квалификация и отговорности на всеки отделен член. Членовете на екипа за управление следва да покриват функции като подготовка на документите, необходими за извършване на плащания и за верификация на разходите, мониторинг и докладване, изпълнение на мерки за видимост, прозрачност и комуникация, съхранение на документите по проекта, както и функции по координация на дейностите по проекта. Членове на екипа за управление могат да съвместяват различни функции, с изключение на такива, при които едната от съвместяваните позиции е с контролни функции спрямо другата.

Предвидената организационна структура следва да гарантира разделение на функциите в екипа, като не е допустимо смесване и припокриване на функциите и задачите, както между отделните членове в екипа за управление, така и с външни изпълнители по проекта.

13.3.2. Видимост, прозрачност и комуникация - В съответствие с буква а) от чл. 46 „Видимост“ от Регламент (ЕС) 2021/1060, следва да се гарантира видимостта на подкрепата при всички дейности, които се отнасят до операции, получаващи подкрепа от фондовете, като предоставят последователна, ефективна и пропорционална целева информация на различни видове публика, включително на медиите и обществеността.

Дейностите за видимост, прозрачност и комуникация трябва да отговарят на условията и изискванията, описани в Дял IV, глава III „Видимост, прозрачност и комуникация“ на Регламент (ЕС) 2021/1060. В тази връзка, конкретният бенефициент има задължение при дейностите за комуникация, видимост и прозрачност да указва произхода на финансирането чрез поставяне на емблемата на ЕС в съответствие с посочените технически характеристики съгласно чл. 47 и Приложение IX от Регламент (ЕС) 2021/1060, налични на следния линк: https://ec.europa.eu/regional_policy/en/information/logos_downloadcenter/. Оперативни насоки за използване на логото на ЕС за периода 2021-2027 г. могат да бъдат намерени на: https://ec.europa.eu/info/sites/default/files/eu-emblem-rules_en.pdf. Логото на Програма „Околна среда“ 2021-2027 г. и примерна бланка могат да бъдат изтеглени от следния линк: https://www.eufunds.bg/bg/opos/term/414.

При изпълнение на дейностите за видимост, прозрачност и комуникация съгласно чл. 50 от Регламент (ЕС) 2021/1060 конкретният бенефициент следва:

- да публикува на уебсайта си, и на сайтове в социални медии, кратко описание на проекта, пропорционално на равнището на подкрепата, неговите цели и резултати, като откроява финансовата подкрепа от Съюза;

- да включва по видим начин текст, подчертаващ подкрепата от Съюза, в документите и комуникационните материали, свързани с изпълнението на проекта и предназначени за обществеността или за участниците;

- постави на място видимо за обществеността на поне един плакат с минимален размер А3 или еквивалентен електронен дисплей с информация за операцията, подчертаваща подкрепата от фондовете; когато бенефициентът е физическо лице гарантира, доколкото е възможно, че е налична подходяща информация, подчертаваща подкрепата от фондовете, на място видимо за обществеността или чрез електронен дисплей.

Всеки кандидат трябва да опише в проектното си предложение дейности за видимост, прозрачност и комуникация които да обхващат целия период на физическото изпълнение на дейностите по проекта и да популяризират приноса на ЕС и на програмата.

Следва да се има предвид, че Управляващият орган на ПОС 2021-2027 г. не съгласува мерките за видимост, прозрачност и комуникация по време на изпълнението на проекта, а единствено следи за тяхното прилагане.

Съгласно чл. 49, пар. 6 от Регламент (ЕС) 2021/1060 бенефициентите предоставят при поискване на институциите, органите, службите и агенциите на ЕС материалите за осигуряване на комуникация и видимост, като предоставят на ЕС безвъзмезден, неизключителен и неотменим лиценз за използването на тези материали и всички вече съществуващи права, свързани с тях, съгласно приложение IX от същия Регламент.

13.3.3. Подготовка на документация за възлагане на обществени поръчки

Към датата на кандидатстване за всички дейности (които се предвижда да бъдат реализирани от външен изпълнител) трябва да бъдат обявени обществените поръчки по реда на ЗОП или да са публикувани публичните покани по реда на глава четвърта от ЗУСЕФСУ (съгласно нормативната уредба, приложима за съответния бенефициент в качеството му на възложител).

13.3.4. Постигане на съответствие с екологичното законодателство.

За целите на настоящата процедура чрез подбор се изисква на етапа на кандидатстване да бъдат издадени и да се представят крайни актове по реда на екологичното законодателство – Решения на компетентен орган от съгласуване по реда на екологичното законодателство за планираните дейности.

Предвид факта, че по процедурата не се подкрепя изграждане на инфраструктура с очаквана продължителност (жизнен цикъл) над 5 години, а резултатите и активите, които се придобиват в резултат от изпълнението на дейностите също са с очаквана продължителност (жизнен цикъл) по-малка от 5 години, разпоредбите на чл. 73, пар. 2, буква й) от Регламент (ЕС) 2021/1060 не са приложими за проектните предложения.

13.4. Видове недопустими дейности

Посочените по-долу дейности са недопустими за финансиране по процедурата:

- дейности извън обхвата на мерки 54, 55 и 56 от Националната рамка за приоритетни действия за НАТУРА 2000.

- разработване/актуализиране на планове за управление на защитени зони, защитени територии, планове за действие за видове;

- дейности за одит на проекта;

- всякакви дейности от търговски и/или друг характер, генериращи печалба за кандидата и/или партньорите;

- дейности, извършени в нарушение на правилата за държавни помощи;

- дейности за закупуване на активи втора употреба;

- дейности, за изпълнението на които вече е било предоставено финансиране със средства от ЕСИФ/ЕФСУ или чрез други инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента;

- дейности, непопадащи в обхвата на Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд;

- дейности, които са били част от операция, подлежаща на преместване съгласно член 66 от Регламент (ЕС) 2021/1060, или които биха представлявали прехвърляне на производствена дейност в съответствие с член 65, параграф 1, буква „а“ от Регламент (ЕС) 2021/1060;

- дейности, които са физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на Формуляра за кандидатстване от бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са извършени от него, освен в случаите на чл. 59а от ЗУСЕФСУ.

14. Категории разходи, допустими за финансиране:

При предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по настоящата процедура ще бъдат взети под внимание само „допустимите разходи” съгласно изискванията на Глава пета „Финансово управление и контрол“ от ЗУСЕФСУ и действащите подзаконови нормативни актове на Министерския съвет, разпоредбите на Регламент № 2021/1060, Регламент № 2021/1058, Регламент № 2018/1046 и приложимото национално законодателство за финансовата рамка 2021-2027 г. и детайлно описани по-долу.

Бюджетът на проекта представлява както предварителна оценка на очакваните разходи, така и максимален размер на допустимите разходи. Допустимостта на разходите се основава на европейското и българското законодателство, следва да се базира на нормативно определени размери или на реални пазарни цени и да е в съответствие с предвижданите за финансиране дейности.

Управляващият орган има право да увеличава одобрения в проектното предложение бюджет по реда на глава шеста от Условията за изпълнение по настоящата процедура.

14.1. Нормативна уредба

Разходите, допустими за финансиране в рамките на настоящата процедура, трябва да отговарят на разпоредбите на:

- Регламент (ЕС) 2021/1060 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година за установяване на общоприложимите разпоредби за Европейския фонд за регионално развитие, Европейския социален фонд плюс, Кохезионния фонд, Фонда за справедлив преход и Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури, както и на финансовите правила за тях и за фонд „Убежище, миграция и интеграция“, фонд „Вътрешна сигурност“ и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика;

-Регламент (ЕС) 2021/1058 на Европейския парламент и на Съвета от 24 юни 2021 година относно Европейския фонд за регионално развитие и относно Кохезионния фонд;

- Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046 на Европейския парламент и на Съвета от 18 юли 2018 година за финансовите правила, приложими за общия бюджет на Съюза, за изменение на регламенти (ЕС) № 1296/2013, (ЕС) № 1301/2013, (ЕС) № 1303/2013, (ЕС) № 1304/2013, (ЕС) № 1309/2013, (ЕС) № 1316/2013, (ЕС) № 223/2014 и (ЕС) № 283/2014 и на Решение № 541/2014/ЕС и за отмяна на Регламент (ЕС, Евратом) № 966/2012;

- ЗУСЕФСУ;

- Постановление на МС № 86 от 1 юни 2023 г. за определяне на национални правила за допустимост на разходите по програмите, финансирани от Европейските фондове при споделено управление, за програмен период 2021 – 2027 г. (ПМС № 86/01.06.2023 г.);

- ПМС № 23 от 13 февруари 2023 г. за определяне на детайлни правила за предоставяне на безвъзмездна финансова помощ по програмите, финансирани от Европейските фондове при споделено управление за програмен период 2021 - 2027 г.

– Наредба № Н-5 от 29 декември 2022 г. за определяне на правилата за извършване на плащания, за верификация и счетоводно отчитане на разходите, за възстановяване и отписване на неправомерни разходи и за осчетоводяване, както и сроковете и правилата за приключване на счетоводната година по програмите;

- Закона за обществените поръчки и подзаконовата нормативна уредба за прилагането му.

Относно третирането на ДДС приложимост намира чл. 186, параграф 4, буква в) от Регламент (ЕС, Евратом) 2018/1046.

14.2. Общи условия за допустимост на разходите по процедурата

Бюджетът на проектното предложение трябва да съдържа както разходи, които кандидатите смятат да извършат след одобрението на проектното предложение, така и такива, които те вече са направили преди подаването му във връзка с изпълнението на дейности по проекта, които са извършени в срока на допустимост на разходите (1 януари 2021 г. и 31 декември 2029 г.) и които не са финансирани със средства от ЕФСУ или чрез други инструменти на ЕС при съобразяване на чл. 64 от Регламент (ЕС) 2021/1060.

Разходите по процедурата се считат за допустими, ако са налице условията за допустимост на разходите, определени в чл. 57, ал. 1 от ЗУСЕФСУ.

Допустимите разходи следва да се отнасят за дейности, попадащи в обхвата на подкрепата, оказвана от ЕФРР, в съответствие с Регламент (ЕС) 2021/1058.

По отношение на разходите, за които в нормативната уредба и настоящите Условия за кандидатстване са предвидени ограничения в размера/стойността им, допустима за финансиране е частта от съответния разход до размера на ограниченията, съответно до определената

стойност. Процентните ограничения се прилагат както за определяне размера на допустимите разходи за финансиране по бюджета на етап оценка, така и върху реално извършените, разплатени, верифицирани и сертифицирани разходи при реалното изпълнение на проекта.

По отношение на непреките разходи по проекта (които включват разходите за организация и управление на проекта, за видимост, прозрачност и комуникация и за разработване на тръжни процедури), независимо дали организацията и управлението се възлагат изцяло на външен за бенефициента изпълнител или екипът за управление на проекта е сформиран единствено от служители на бенефициента (или е смесен – служители на бенефициента и външни за него лица, избрани в съответствие с националното законодателство), БФП се предоставя само под формата по чл. 55, ал. 1, т. 4 от ЗУСЕФСУ (финансиране с единна ставка, определено чрез прилагане на процент към една или няколко определени категории разходи).

В рамките на настоящата процедура единната ставка по чл. 55, ал. 1, т. 4 от ЗУСЕФСУ е в процентни ограничения, посочени в утвърдената Методология за определяне на размерите на единна ставка за финансиране на дейности за организация и управление на проекти (Методологията за опростени разходи достъпна на https://www.eufunds.bg/bg/opos/node/925) и посочени в т. 14.3. от настоящите Условия за кандидатстване.

Използването на единна ставка по чл. 55, ал. 1, т. 4 от ЗУСЕФСУ не освобождава бенефициентите от задълженията им при изпълнението на всички дейности, включени в техните проекти, да спазват приложимото европейско и национално законодателство.

14.3. Предвидени ограничения в размера/стойността на проектните предложения за определени категории разходи

1. Средствата за ЮЗРП по всички проектни предложения по настоящата процедура не могат да надвишават сумарно 36 613,14 лв.;

2. Непреки разходи – разходи за организация и управление, комуникация и видимост и разработване на тръжни документи – по смисъла на чл. 55, ал. 1, т. 4 от ЗУСЕФСУ в размер на ограниченията, заложени в Методологията за определяне на размерите на единна ставка за финансиране на непреки разходи по проекти по ПОС 2021-2027 г. Процентните ограничения са както следва:

- за проекти със стойност на БФП под 400 000 лв. – 14%;

- за проекти със стойност на БФП от 400 001 - 1 000 000 лв. – 10%;

- за проекти със стойност на БФП от 1 000 001 - 2 500 000 лв. – 9%;

- за проекти със стойност на БФП от 2 500 001 - 7 000 000 лв. – 4%.

Процентът на единната ставка се прилага към допустимите преки разходи по проекта, финансирани от БФП.

Размерът на дължимите непреки разходи по формата по чл. 55, ал. 1, т. 4 от ЗУСЕФСУ се изчислява след налагане на определената в АДБФП/ЗБФП ставка към верифицираните преки разходи за съответното искане за плащане при спазване на условието по чл. 51, ал. 4 от Условията за изпълнение.

14.4. Допустими за финансиране разходи

Следните категории разходи са допустими за финансиране по процедурата:

I. РАЗХОДИ ЗА СМР (СТРОИТЕЛНО-МОНТАЖНИ РАБОТИ)

II. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛНИ АКТИВИ

III. РАЗХОДИ ЗА УСЛУГИ

IV. РАЗХОДИ ЗА ПЕРСОНАЛ

V. РАЗХОДИ ЗА ТАКСИ, вкл. свързани с процедурите по екологично законодателство

VI. РАЗХОДИ ЗА МАТЕРИАЛИ

VII. РАЗХОДИ ЗА ПРОВЕЖДАНЕ И УЧАСТИЕ В МЕРОПРИЯТИЯ

VIII. НЕПРЕКИ РАЗХОДИ - по чл. 55, ал. 1, т. 4 от ЗУСЕФСУ. Сумата на допустимите непреки разходи следва да бъде изчислена като към сбора на всички допустими преки разходи бъде приложен съответният процент на единна ставка за разходите за: 1) организация и управление, 2) видимост, прозрачност и комуникация и 3) подготовка на документация за възлагане на обществени поръчки, в съответствие с Методологията за определяне на размерите на единна ставка за финансиране на дейности за организация и управление на проекти.

По настоящата процедура **ДДС е допустим разход** предвид разпоредбата на чл. 64, пар. 1, буква в) i) от Регламент (ЕС) 2021/1060, като съгласно разпоредбите на § 3 от ПЗР на ПМС № 86/01.06.2023 г. „възстановим данък върху добавената стойност“ е сумата на платения данък върху добавената стойност, която регистрирано по реда на Закона за данък върху добавената стойност лице има право да приспадне от задълженията си по Закона за данък върху добавената стойност, включително когато, като е имало това право, не го е упражнило по реда на закона.

14.5. Недопустими разходи

По процедурата не са допустими следните разходи:

– разходи, свързани с изпълнението на недопустими дейности по процедурата;

– разходи за наем на машини, съоръжения и оборудване за постоянно ползване след приключване на проекта;

– разходи за одит;

– режийни разходи на бенефициента;

– разходи за последваща експлоатация и поддръжка (освен гаранционната поддръжка);

– разходи за закупуване на моторни превозни средства;

– разходи, надхвърлящи нормативно определени максимални размери, както и разходи, надхвърлящи процентните ограничения и/или максималната стойност за тях, включена в Условията за кандидатстване;

– глоби, финансови санкции и разходи за разрешаване на спорове;

– комисиони и загуби от курсови разлики при обмяна на чужда валута;

– ДДС върху недопустими дейности, както и възстановимо ДДС;

– закупуване на дълготрайни материални активи – втора употреба;

– разходите за гаранции, осигурени от банка или от друга финансова институция;

– лихви по дългове, с изключение на свързани с БФП, предоставени под формата на лихвени субсидии или субсидии за гаранционни такси;

– разходи за дейности, извършени в нарушение на правилата за държавните помощи;

– разходи за финансиране на операции, които към момента на избирането им за финансиране от ЕФСУ са били физически завършени или изцяло осъществени преди подаването на проектното предложение за финансиране по програмата от страна на бенефициента, независимо дали всички свързани плащания са направени от бенефициента или не (съгласно чл. 63, параграф 6 от Регламент (ЕС) № 2021/1060);

– разходи, които вече са финансирани със средства от ЕСИФ/ЕФСУ или чрез други инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на бенефициента;

– разходи за дейности, които са били част от операция, подлежаща на преместване съгласно член 66 от Регламент (ЕС) 2021/1060, или които биха представлявали прехвърляне на производствена дейност в съответствие с член 65, параграф 1, буква „а“ от Регламент (ЕС) 2021/1060.

Недопустими за финансиране разходи, неправомерно одобрени и платени от бенефициента, остават за негова сметка и не подлежат на възстановяване.

14.6.Указания за изготвяне на бюджета

Подробни указания за попълване на бюджета на проекта са представени в Приложение № 2 *„Указания за попълване на формуляр за кандидатстване и подаване на проект по процедура „Изпълнение на мерки 54, 55 и 56 от Националната рамка за приоритетни действия за НАТУРА 2000“ чрез системата ИСУН* към Условията за кандидатстване.

При изчисляване на БФП ще бъдат взети предвид само допустимите разходи, посочени в настоящите *Условия за кандидатстване*.

По настоящата процедура ДДС е допустим разход предвид разпоредбата на чл. 64, пар. 1, буква в) i) от Регламент (ЕС) 2021/1060, като съгласно разпоредбите на § 3 от ПЗР на ПМС № 86/01.06.2023 г. „възстановим данък върху добавената стойност“ е сумата на платения данък върху добавената стойност, която регистрирано по реда на Закона за данък върху добавената стойност лице има право да приспадне от задълженията си по Закона за данък върху добавената стойност, включително когато, като е имало това право, не го е упражнило по реда на закона**.**

14.7.Авансови плащания

Бенефициентът има право да поиска авансово плащане от общата стойност на БФП след подписване на АДБФП/издаване на ЗБФП, като максималният размер на авансовото плащане не може да надвишава 20% от стойността на безвъзмездната финансова помощ.

Авансът се изплаща по един от следните начини:

1. на две части, когато се предвижда една или повече дейности по проекта да се изпълняват от изпълнител, определен по реда на Закона за обществените поръчки/по реда на глава четвърта от ЗУСЕФСУ:

а) авансово плащане в размер до 5% (пет процента) от безвъзмездната финансова помощ за проекта, платимо след сключване на АДБФП/издаване на ЗБФП;

б) след сключване на договори по реда на Закона за обществените поръчки/по реда на глава четвърта от ЗУСЕФСУ с изпълнители за основните дейности, които ще се изпълняват от външен изпълнител, се извършва плащане на остатъка до определения размер на аванса.

2. еднократно, когато не се предвижда дейностите по проекта да се изпълняват от изпълнител, определен по реда на Закона за обществените поръчки/по реда на глава четвърта от ЗУСЕФСУ.

Авансовите плащания следва да бъдат посочени във формуляра за кандидатстване съгласно указанията на Приложение № 2 към Условията за кандидатстване.

ВАЖНО: Авансовото плащане трябва да бъде обезпечено от бенефициента в пълен размер, когато това е приложимо в съответствие с изискванията на чл. 8 от *Наредба № Н-5 от 29 декември 2022 г. за определяне на правилата за извършване на плащания, за верификация и*

счетоводно отчитане на разходите, за възстановяване и отписване на неправомерни разходи и за осчетоводяване, както и сроковете и правилата за приключване на счетоводната година по програмите и изискванията на условията за изпълнение по настоящата процедура.

Срокът и условията за извършване на авансово плащане са определени в Условията за изпълнение. В съответствие с чл. 60, ал. 2 от ЗУСЕФСУ, списък на писмените доказателства, които бенефициентът прилага към искането си за извършване на съответното плащане е приложен към Условия за изпълнение (Приложение № 2 „Писмени доказателства, специфични за процедурата “ към условията за изпълнение).

15. Допустими целеви групи (ако е приложимо):

Общини, неправителствени организации, министерства и техните регионални структури, бизнес организации и асоциации, академична общност, населението в страната.

16. Приложим режим на минимални/държавни помощи (ако е приложимо):

По правило предоставянето на държавни помощи е забранено, като изключенията от тази забрана са нормативно уредени. Предоставянето на безвъзмездна финансова помощ се извършва в съответствие с европейското и национално законодателство в областта на държавните помощи.

Едно от условията, които трябва да бъдат изпълнени, за да бъдат приложени правилата за държавни и минимални помощи при предоставянето на държавни ресурси, е получател на помощта да е „предприятие“ съгласно конкурентното право. „Предприятие” по смисъла на чл. 107 от ДФЕС е всяка структура, ангажирана със стопанска дейност, независимо от правния й статут и начина й на финансиране. Съгласно практиката на Съда на ЕС, „предприятия“ по смисъла на конкурентното право са всички субекти, упражняващи икономическа дейност, в това число и носители на публична власт, когато дейността им е свързана с предлагане на стоки/услуги на пазара. За преценката дали едно лице оперира като „предприятие“ е без значение правният статут по националното право и начинът му на финансиране, а обстоятелството дали същото предоставя стоки или услуги на даден пазар.

Целта на настоящата процедура е да се подобри природозащитното състояние на крайбрежни, скални и дюнни типове природни местообитания, като консервационните мерки ще се изпълняват в защитените зони, посочени в Приложение № 3 към условията за кандидатстване, чрез:

- премахване на нетипична храстова и дървесна растителност (мярка 54 от НРПД);

- премахване на инвазивни чужди видове (мярка 55 от НРПД) и

- изграждане и поддържане на съоръжения за обществен достъп (мярка 56 от НРПД) – дървени пътеки, прегради и др., изработени от естествени материали, поставяне на информационни табели и табла за „внимание“, с цел предпазване на местообитанията от увреждане/унищожаване, обозначаване на тяхното местонахождение и предоставяне на информация за значимостта на местообитанието и режима на защита. В рамките на тази дейност няма да се извършват строителни и монтажни работи по смисъла на ЗУТ.

От гледна точка на типовете допустими дейности, от значение за определянето на приложимост на правилата за държавни помощи е следното:

Стратегията на ЕС за биологичното разнообразие за 2030 г. съдържа ангажимент за управление на установени инвазивни чужди видове и намаляване на броя на защитените видове от Червения списък, които те застрашават, с 50% до 2030 г. Инвазивните чужди видове са определени като един от петте основни фактора за загуба на биологично разнообразие, заедно с прекомерната експлоатация, изменението на климата, замърсяването и др. Водеща роля в политиката на Европейският съюз за предотвратяване на навлизането и управление на

разпространението на инвазивни чужди видове има Регламент (ЕС) № 1143/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 22 октомври 2014 година. Съгласно чл. 3, пар. 2 от Регламент (ЕС) № 1143/2014, „инвазивен чужд вид“ означава чужд вид, за който е установено, че въвеждането или разпространението му застрашава или въздейства неблагоприятно върху биологичното разнообразие и свързаните екосистемни услуги. В основата на регламента е списъкът на инвазивните чужди видове, засягащи ЕС, който е приет през 2016 г. и периодично се актуализира и допълва. От държавите-членки на ЕС се изисква:

- предприемане на действия по пътищата на непреднамерено въвеждане (т.е. превенция);
- предприемане на мерки за ранно откриване и бързо унищожаване на инвазивните чужди видове;
- управление на видове, които вече са широко разпространени на тяхната територия.

Инвазивните чужди видове представляват индикатор за оценка на степента за загуба на биологично разнообразие на Европейско ниво и се прилага в рамките на инициативата SEBI 2010 (STREAMLINING EUROPEAN 2010 BIODIVERSITY INDICATORS). Този индикатор е съставен от два компонента: 1) нарастване на броя на чуждите видове, които потенциално могат да станат инвазивни, за определен период от време (от 1900 г. насам) и 2) списък на най-вредните инвазивни чужди видове. Списъкът с най-вредните инвазивни чужди видове, застрашаващи биологичното разнообразие, служи като инструмент за определяне на приоритетите на управлението и други дейности, включително и като механизъм за ранно предупреждение. Оценка на индикатора е правена през 2004-2010 г. Съгласно информация, достъпна на страницата на Изпълнителната агенция по околна среда (https://eea.government.bg/bg/soer/2010/biodiversity-nem/biologichno-raznoobrazie-natsionalna-ekologichna-mrezha-1), кумулативният брой на чуждите за България видове нараства постоянно от 1900 г. насам.

Съгласно чл. 35, т. 1 и 6 от Закона за биологичното разнообразие (ЗБР), растителните, животинските и гъбните видове от дивата флора, фауна и микота на Република България се опазват в естествената им среда чрез съхраняване на техните местообитания в Националната екологична мрежа и чрез контрол и регулиране на неместни видове, които са или биха могли да бъдат въведени целенасочено или случайно в природата и застрашават местни видове. Контролът следва да бъде пропорционален на въздействието върху околната среда и да е съобразен с биогеографските и климатичните условия на държавата.

Мерките за контрол по отношение на инвазивните чужди видове и на нетипичната храстова и дървесна растителност са насочени към ликвидиране, контрол на популацията или ограничаване на разпространението на вида. При прилагането им се вземат предвид човешкото здраве, местните видове и техните местообитания. Освен това държавите-членки са задължени да прилагат подходящи мерки за подобряване природозащитното състояние на съответните типове природни местообитания, чието състояние е влошено или които са увредени или унищожени от инвазивния чужд вид и/или съответната нетипична храстова и дървесна растителност.

Видно от решение на Комисията С (2017) 803, дело № SA.45645 (2016/ N), консервационните дейности за защита на природата и биологичното разнообразие, които са общодостъпни за обществеността и за които не се ползват безвъзмездно имат изцяло социална и културна насоченост и нямат икономически характер. В рамките на цитираното решение (пар. 17, б. „е“), за допустими са определени проекти, свързани с проучвания и инвестиции, отнасящи се до поддържането, възстановяването и подобряване на състоянието на природното наследство от зоните в Натура 2000, в т.ч. проекти за опазване и възстановяване на природни местообитания. Като допустими в Решение на Комисията С (2017) 803 по дело № SA.45645 (2016/ N) са определени разходите за инвестиции, проучвания, персонал, административните разходи, други оперативни разходи, консултантски услуги и услуги по предоставяне на информация, капиталови разходи и др. Въз основа на преамбюла на цитираното решение (съображение 25) може да се заключи, че в рамките на подкрепяните проекти в обхвата на решението и дейностите,

свързани с опазването на природата следва по принцип да са общодостъпни и безвъзмездни. За тези дейности, съгласно заключението на решение на Комисията С (2017) 803, дело № SA.45645 (2016/ N), са неприложими правилата на конкуренцията, включително по отношение на държавни помощи, поради липса на елемента „икономическа дейност“.

Интервенциите, подкрепяни в рамките на настоящата процедура, са насочени към подобряване на природозащитното състояние на типове природни местообитания от мрежата Натура 2000, ще имат полза за обществото като цяло и в тази връзка нямат за цел или резултат извършване на икономическа дейност (виж т. 30 от решение на Комисията С (2017) 803, дело № SA.45645 (2016/ N). По процедурата е допустимо закупуване на оборудване, съоръжения и други материални активи, които ще бъдат използвани единствено за изпълнение на неикономическите дейности по подобряване природозащитното състояние на целевите типове природни местообитания. Няма да бъде допустимо придобитите активи да се предоставят на трети лица срещу възнаграждение (в тази връзка виж пар. 24 от решение на Комисията С (2017) 803, дело № SA.45645 (2016/ N). С административните договори за БФП/ЗБФП, бенефициентите и партньорите ще се задължат всичко придобито при изпълнението на дейностите по процедурата да бъде използвано само за неикономически цели, включително ще се задължат да спазват разпоредбите на действащото законодателство в областта на държавните помощи, като не допускат средства или активи, придобити при изпълнението на проекта, да бъдат предоставяни на трети лица в нарушение на това законодателство.

Предвид естеството на настоящата процедурата и фокусът върху консервационните мерки за подобряване на природозащитното състояние на природни местообитания от мрежата Натура 2000, подпомагането по настоящата процедура няма икономически характер (в този смисъл е Решение на Европейската комисия С(2016)5146 от 11 август 2016г. (SA.44011 (2015/N) и т. 34 от Съобщение „Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ съгласно член 107, параграф 1 от ДФЕС“).

По настоящата процедура се подкрепят дейности в изпълнение на мерки за подобряване природозащитното състояние на целевите типове природни местообитания, посочени в НРПД 2021 – 2027 г., одобрена от Европейската комисия, като съгласно НРПД дейностите ще се изпълняват единствено в посочените защитени зони, които са само част от територията на разпространение на тези местообитания. В този смисъл, интервенциите не предвиждат предоставяне на помощ за отстраняване на екологични щети, възобновяване на екосистеми, опазване или възстановяване на биологичното разнообразие и прилагане на природосъобразни решения за смекчаване на изменението на климата и за адаптиране към него. Също така, интервенциите засягат подобряване на природозащитното състояние, а не възобновяване на природни местообитания. Предвид изложеното, може да се счете, че подпомагането не попада в обхвата на *Съобщение на Комисията - Насоки относно държавната помощ в областта на климата, опазването на околната среда и енергетиката от 2022 г.* (2022/C 80/01).

На етапа на кандидатстване по процедурата, всеки от кандидатите в проектното си предложение описват методите, по които планира да отстрани инвазивен вид/нетипичен дървесен или храстови вид. Същите са обект на оценка в рамките на оценката на проектните предложения. По отношение на инвазивните чужди видове растения съществуват различни методи за интервенция: механичен, екологичен, химичен и биологичен, както и комбинация от тях, които следва да бъдат съобразени с режимите и забраните в защитени зони. Неправилното отстраняване на инвазивните видове (дървета и храсти) води до допълнително влошаване на състоянието на местообитанието. В някои хипотези, съобразно спецификите на растителния вид, отсичането и опожаряването води до образуване на коренови издънки и още по-гъсти обраствания. В почвата има спящи семена и унищожаването на старите храсти и дървета може да доведе до просветляване на мястото и до стимулиране образуването на голям брой нови млади растения от съответния инвазивен вид. Независимо от приложимия метод на отстраняване на инвазивни чужди видове и нетипични видове, управляващият орган няма да финансира проекти, при

изпълнението на които ще се генерират приходи от придобит растителен материал, което се оценява по критерий № 4 от Критериите за техническа и финансова оценка.

От гледна точка на консервационните мерки, свързани с подобряване на природозащитното състояние на крайбрежни и дюнни местообитания, същите ще се изпълняват и на територията на морските плажове.

Съгласно чл. 6, ал. 2 от Закона за устройството на Черноморското крайбрежие (ЗУЧК), морският плаж е територия, представляваща обособена част от крайбрежната плажна ивица, покрита с пясък, чакъл и други седиментни или скални образувания в резултат на естествени или изкуствено предизвикани в резултат на човешка дейност процеси на взаимодействие на морето със сушата. Към територията на морския плаж се включват и пясъчните дюни, разположени непосредствено зад плажната ивица или попадащи върху морския плаж. Морските плажове са изключителна държавна собственост. Съгласно чл. 6, ал. 4, т. 1 и 4 от ЗУЧК, мор-ските плажове и пясъчните дюни могат да бъдат и публична държавна собственост, която не може да бъде обявена за частна.

Морските плажове или части от тях с прилежащата им акватория се управляват и поддържат:

- чрез възлагане на концесия за морски плаж, при условията и по реда на ЗУЧК;

С концесията за морски плаж на концесионера се възлага да извършва дейностите по осигуряване на водното спасяване, по обезопасяване на прилежащата акватория, здравното и медицинското обслужване и санитарно-хигиенното поддържане на морския плаж, наричани по-нататък „задължителни дейности“, както и да предоставя плажни услуги при условията на концесионния договор. Концесионерът осигурява свободен и безплатен достъп на морския плаж и поставя указателни табели със схеми на отделните зони и условията на концесията (чл. 7, ал. 2 от ЗУЧК).

- чрез договори за наем на морски плаж или на част от него;

Морските плажове или части от тях, за които не е възложена концесия, се управляват от министъра на туризма (чл. 7, ал. 4 от ЗУЧК). Министърът на туризма може да отдава морските плажове, за които не е възложена концесия, или части от тях под наем за срок до 5 години като отдаването под наем се извършва чрез търг при условията и по реда на Правилника за прилагане на Закона за държавната собственост, доколкото със ЗУЧК не е предвидено друго (чл. 7, ал. 5 от ЗУЧК).

- от държавата, като неохраняеми морски плажове.

Морските плажове, за които не е възложена концесия или не са отдадени под наем, се обявяват със заповед на министъра на туризма за неохраняеми морски плажове (чл. 7, ал. 7 от ЗУЧК).

По процедурата няма да бъдат финансирани дейности, които представляват консервационни мерки, но са възложени за изпълнение на концесионер или наемател на морски плаж, за негова сметка. При изпълнение на консервационни мерки на територията на морски плажове, отдадени на концесия или под наем, бенефициентите представят декларация, че предвидените в проекта дейности не попадат в обхвата на концесионния договор/договора за наем. За целта те могат да изискат и становище на Министерство на туризма, в качеството му на компетентен орган по ЗУЧК. Със сключването на АДБФП, съответно при издаването на ЗБФП, бенефициентите гарантират, че това изискване е спазено като при установяване на нарушение Управляващият орган ще изиска възстановяване на всички изплатени на бенефициентите средства, ведно с лихва.

Консервационните дейности, които се изпълняват на територията на морските плажове и са насочени към ограничаване на присъствието на плажуващи на територията на плажната ивица, на която се намира местообитанието, недопускане на утъпкване и унищожаване на защитената растителност и замърсяването с битови отпадъци от плажуващите. В този смисъл,

изпълнението на проектите няма нито пряко, нито косвено да доведе до предоставяне на предимство на концесионери и наематели на морски плажове.

Консервационните мерки, свързани с подобряване на природозащитното състояние на типовете местообитания ще се изпълняват в имоти – частна и публична собственост. Съгласно чл. 119, ал. 2 от ЗБР, собствениците и ползвателите на горски територии, земи и водни площи са длъжни да осигуряват свободен достъп в имотите си за извършване на дейностите и контрола по този закон при спазване на изискванията на другите специални закони. Преди подаване на проекта, кандидатите следва да извършат оглед на целевите защитени зони, площи, имоти, които ще бъдат заявени като обект на интервенция. Те трябва да изискат безвъзмездно писмено съгласие от собствениците на имоти за извършване на дейностите по проекта в рамките на въпросните имоти.

От гледна точка на кандидатите, от значение за определянето на приложимост на правилата за държавни помощи е следното:

Допустими кандидати по процедурата са структури на/към Министерство на околната среда и водите (МОСВ)/Министерство на земеделието и храните, общини, областни администрации, юридически лица с нестопанска цел, научни институти, природонаучни музеи (към БАН и към Министерство на културата) и висши училища.

Съгласно разпоредбата на чл. 114 от ЗБР, МОСВ и други държавни органи (вкл. Министерство на земеделието и храните и областните управители) и техните поделения в рамките на своите компетенции осъществяват управлението и контрола по опазване на биологичното разнообразие в Република България. Министърът на околната среда и водите провежда държавната политика по опазване и поддържане на био-логичното разнообразие (чл. 115, ал. 1, т. 1 от ЗБР). Министерството на околната среда и водите организира и ръководи дейностите по отстраняването на навлезли в страната неместни видове, включително подвидове и вариетети, които биха застрашили естествени природни местообитания или местни видове от дивата флора и фауна (чл. 67а от ЗБР). Министърът на околната среда и водите е компетентен орган по прилагане на Регламент (ЕС) № 1143/2014, с изключение на чл. 15 от него (чл. 115, ал. 1, т. 18 от ЗБР), а Българската академия на науките със своите специализирани институти, щатен научен персонал и асоциирани експерти е научният консултативен орган по прилагане на Регламент (ЕС) № 1143/2014 (чл. 72, ал. 1 от ЗБР).

Съгласно чл. 118, ал. 1, т. 1 от ЗБР, Министерството на земеделието, Министерството на регионалното развитие и благоустройството и другите държавни органи и техните поделения, както и общините, в сферата на своята компетентност осъществяват дейности по опазване на биологичното разнообразие. Задължение на общините в Република България, съгласно чл. 15, ал. 1, т. 5 на Закона за опазване на околната среда, е да организират и контролират опазването на биологичното разнообразие, на ландшафта и на природното и културното наследство в населените места и крайселищните територии. МОСВ може да предоставя на неправителствените и други организации и сдружения правото да организират поддържащи, направляващи, регулиращи, възстановителни и други природозащитни дейности в защитените зони и по отношение на защитените видове (чл. 119, ал. 3 от ЗБР).

Изискване по процедурата е в устава/учредителния акт на ЮЛНЦ да е предвидено, че поне една от целите на организацията е свързана със защита/опазване на околната среда.

В допълнение, изискване по процедурата за научните институти е да се представи документ, удостоверяващ, че съответната научна организация е вписана в Регистъра за научната дейност в Република България, поддържан от Министерството на образованието и науката.

Висшите училища, допустими кандидати по настоящата процедура, са получили акредитация и са създадени при условия и по ред, определени съгласно Закона за висшето образование (ЗВО). Съгласно чл. 6, ал. 1 от ЗВО висшето училище е юридическо лице с предмет на дейност:

- подготовка на специалисти, способни да развиват и прилагат научни знания в различните области на човешката дейност;
- повишаване квалификацията на специалисти;
- развитие на науката, културата и иновационната дейност.

Природонаучни музеи, допустими кандидати по настоящата процедура, са тези, за които съгласно актовете им за учредяване или друго решение на ръководните им органи са определени функции, свързани със защита/опазване на околната среда.

Природонаучните музеи, научните институти и висшите училища могат да извършват както неикономическа (научна) дейност, така и икономическа дейност. Дейността на тези организации е регламентирана в Закона за културното наследство, Закона за насърчаване на научните изследвания и Закона за висшето образование.

Съгласно чл. 3, ал. 3 от Закона за юридическите лица с нестопанска цел, юридическите лица с нестопанска цел (ЮЛНЦ) могат да извършват допълнителна стопанска дейност, само ако е свързана с предмета на основната им нестопанска дейност, за която са регистрирани, и като използват прихода за постигане на определените в устава или учредителния акт цели. Подпомагането по процедурата е насочено към извършваната от ЮЛНЦ нестопанска дейност по опазване на околната среда и биологичното разнообразие. С цел да се избегне кръстосано субсидиране на стопанската дейност, за да се гарантира съобразяване на изискванията на т. 206 от Съобщение на Комисията, Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз, съгласно които за субекти, извършващи стопански и нестопански дейности, следва да се гарантира, че публичното финансиране, предоставено за нестопански дейности, не може да се използва за кръстосано субсидиране на стопанските дейности, безвъзмездната финансова помощ по настоящата процедура ще се предоставя единствено за възстановяване на извършените от бенефициента/партньора разходи за нестопанската му дейност. Това ще бъде проследявано и ще се гарантира чрез ясно разделяне на счетоводните сметки – бенефициентът/партньорът ще следва да води счетоводна отчетност, която позволява да се осигури ясно разделяне между извършваната от него стопанска дейност (включително по отношение на приходите и източниците на финансиране) и дейностите, включени в проектното предложение. С подписването на АДБФП/издаването на ЗБФП, неразделна част от който/която са условията за изпълнение, бенефициентът/партньорът ще поеме задължение да осчетоводява надлежно извършените разходи по проекта в специално обособена аналитичност в счетоводната си система.

В качеството си на кандидати и бенефициенти/партньори, ЮЛНЦ, природонаучните музеи, научните институти и висшите училища следва да докажат, че са в състояние да осигурят разделянето на икономическата от неикономическата си дейност (включително по отношение на приходите и източниците на финансиране). С цел спазване на правилата за държавни помощи, ЮЛНЦ, природонаучните музеи, научните институти и висшите училища, следва да подадат на етап кандидатстване доказателствените документи, посочени в раздел 24, т. 24.7.6 от условията за кандидатстване. Тези документи следва да доказват, че ЮЛНЦ и научните институти, висшите училища и музеите осигуряват разделяне на икономическата от неикономическата си дейност (включително по отношение на приходите и източниците на финансиране). Бенефициентите имат задължение да допускат представители на Управляващия орган на ПОС 2021-2027 г. за извършване на проверки за спазване на това задължение. В случай че Управляващият орган или друг контролен или проверяващ орган установи, че Бенефициентът/партньорът води счетоводна отчетност, която не осигурява разделяне на икономическата от неикономическата си дейност (включително по отношение на приходите и източниците на финансиране), той има правото да иска възстановяване на всички изплатени на бенефициента средства, ведно с лихва. Това изискване е неразделна част от АДБФП, съответно ЗБФП по процедурата.

Изпълнението на условията и поетите ангажименти ще се контролира от страна на УО на ПОС 2021-2027 г. в рамките на документални проверки и проверки на място в периода на изпълнение и устойчивост на проектите. Управляващият орган на ПОС 2021-2027 г. ще приложи контролни механизми, гарантиращи изпълнението на всички приложими условия, чрез които се доказва липсата на държавна помощ при изпълнението на всеки отделен проект.

Дейностите, които ще бъдат финансирани със средства от ПОС 2021-2027 г., могат да бъдат извършвани от бенефициентите/партньорите по процедурата, или от изпълнител/изпълнители, определени по реда на ЗОП, съответно глава четвърта от ЗУСЕФСУ. Всички дейности по закупуването на активи, стоки и услуги (или други съпоставими сделки) ще се възлагат чрез състезателни, прозрачни, недискриминационни и безусловни търгове (по смисъла на параграф 89-96 от Съобщение на Комисията, Известие на Комисията относно понятието за държавна помощ, посочено в член 107, параграф 1 от Договора за функционирането на Европейския съюз), което гарантира, че на ниво изпълнител подпомагането не представлява държавна помощ. Управляващият орган на ПОС 2021-2027 г. осъществява последващ контрол за спазване на законодателството в областта на обществените поръчки и правилата по глава четвърта от ЗУСЕФСУ от страна на бенефициентите/партньорите по програмата, включително за спазване на принципите за равнопоставеност и недопускане на дискриминация, свободна и лоялна конкуренция, публичност и прозрачност.

Възстановяването на неправомерна и несъвместима държавна помощ или на неправилно използвана държавна помощ се извършва въз основа на решение на Европейската комисия с разпореждане за възстановяване и влязъл в сила акт за установяване на публично вземане, когато това е приложимо. Вземанията подлежат на събиране по реда на Данъчно-осигурителния процесуален кодекс (ДОПК) от органите на Националната агенция за приходите. Не се разрешава предоставяне на нова държавна помощ на предприятие, което не е изпълнило решение на Европейската комисия и не е възстановило изцяло неправомерна и несъвместима държавна помощ или неправилно използвана държавна помощ. Предоставянето на държавна помощ, която не отговаря на всички изисквания на приложимия режим по държавни помощи, представлява неправомерна държавна помощ, което от своя страна е основание за нейното възстановяване. В съответствие с чл. 57, ал. 1, т. 8 от ЗУСЕФСУ, разходите на бенефициентите, които не са съобразени с приложимите правила за предоставяне на държавни помощи, не са допустими за финансиране от ПОС 2021-2027 г. и няма да им бъдат възстановявани от програмата.

За да се гарантира реализирането на процедурите в режим „непомощ“, Управляващият орган на ПОС 2021-2027 г. е разработил в своите Системи за управление и контрол и Процедурен наръчник за 2021-2027 г. контролни механизми, които прилага в рамките на извършваните от него управленски проверки – документални и проверки на място (при спазване на принципа на разделение на функциите), с които ще се следи и доказва липсата на държавна помощ при изпълнението на проекта.

Съблюдаването на правилата за допустимост на разходите е обект на проверка от Управляващия орган на етапа на тяхната верификация. Съгласно чл. 70, ал. 1, т. 2 от ЗУСЕФСУ, за нарушаване на правилата за държавната помощ по смисъла на чл. 107 от Договора за функционирането на Европейския съюз на бенефициентите се налагат финансови корекции. В случай че Управляващият орган на ПОС 2021-2027 г. или друг компетентен орган установи нарушения и неправомерно отпускане на държавни помощи от страна на бенефициентите, последните следва да осигурят възстановяване на всички изплатени суми, ведно с лихва, определена по реда на приложимото законодателство за държавни помощи.

Допълнителна информация относно приложимото законодателство в областта на държавни-те помощи може да бъде открита на интернет страницата на Министерство на финансите (http://stateaid.minfin.bg/).

17. Хоризонтални принципи[4]:

Процедурата се провежда при спазване на принципите на чл. 2, ал. 1 и чл. 29, ал. 1 от ЗУСЕФСУ – свободна и лоялна конкуренция, равнопоставеност и недопускане на дискриминация, публичност и прозрачност, спазване на основните права, устойчиво развитие, опазване на околната среда.

Изпълнението на дейностите по настоящата процедура следва да бъде съобразено със следните хоризонтални принципи съгласно чл. 9 от Регламент (ЕС) 2021/1060:

1. Устойчиво развитие;

2. Равни възможности и недопускане на дискриминация;

3. Равенство между половете.

При подготовката на Условията за кандидатстване УО на ПОС 2021-2027 г. предприе действия, гарантиращи спазване на Хартата на основните права на ЕС и на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания. При преглед на Насоките за прилагане на Хартата на основните права на ЕС от органите по управление, контрол и одит на програмите, съфинансирани със средства от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд+ (ЕСФ+), Кохезионния фонд (КФ), Фонда за справедлив преход (ФСП), Европейския фонд за морско дело и рибарство и аквакултури (ЕФМДРА), фонд „Убежище и миграция“ (ФУМ), фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС) и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ИФПУГВП) за програмен период 2021-2027 г., съответно към Насоките за прилагане на Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания от органите по управление, контрол и одит на програмите, съфинансирани със средства от Европейския фонд за регионално развитие (ЕФРР), Европейския социален фонд+ (ЕСФ+), Кохезионния фонд (КФ), Фонда за справедлив преход (ФСП), Европейския фонд за морско дело, рибарство и аквакултури (ЕФМДРА), фонд „Убежище и миграция“ (ФУМ), фонд „Вътрешна сигурност“ (ФВС) и Инструмента за финансова подкрепа за управлението на границите и визовата политика (ИФПУГВП) за програмен период 2021-2027 г. и контролните листа към тях, е установено, че приложими за процедурата са принципите по чл. 2, ал. 1 от ЗУСЕФСУ – за равнопоставеност в процеса на кандидатстване, недопускане на дискриминация, публичност и прозрачност на финансирането, устойчиво развитие и опазване на околната среда и в частност подобряване природозащитното състояние на типове природни местообитания. Изискванията, заложени в процедурата по отношение на процеса на кандидатстване и последващо изпълнение на дейностите, гарантират спазването на правата, посочени в Хартата на основните права на ЕС и Конвенцията на ООН за правата на хората с увреждания.

18. Минимален и максимален срок за изпълнение на проекта (ако е приложимо)

Максималният срок за изпълнение на проекта, който бенефициентът може да посочи във формуляра за кандидатстване в *поле „Основни данни“*, е 36 месеца След този срок бенефициентът следва да изготви и внесе искане за окончателно плащане по проекта в рамките на 1 месец.

Изменения по отношение на срока за изпълнение са възможни единствено по реда на глава шеста от условията за изпълнение по процедурата, като разходите са допустими, ако са извършени в срока по чл. 63, пар. 2 от Регламент (ЕС) 2021/1060.

Кандидатът следва да има предвид, че съгласно чл. 39, ал. 4 от ЗУСЕФСУ финансирането с безвъзмездна финансова помощ се прекратява едностранно от Ръководителя на Управляващия орган, когато бенефициент не сключи договор с изпълнител до 12 месеца от изтичането на срока, предвиден за неговото сключване съгласно графика за изпълнение на дейностите, в поле

[4] Описват се изискванията за постигане на съответствие с хоризонталните принципи на ЕС и, ако е приложимо, на принос към тях.

„Начин за изпълнение на дейностите“ във формуляра за кандидатстване. Случаите, при които този срок спира да тече, са определени в чл. 4, ал. 2 от ПМС № 23 от 13.02.2023 г.

19. Ред за оценяване на концепциите за проектни предложения (ако е приложимо)[5]:
Неприложимо.

20. Критерии и методика за оценка на концепциите за проектни предложения (ако е приложимо)[6]:
Неприложимо.

21. Ред за оценяване на проектните предложения:

Проектното предложение се оценява съгласно разпоредбите на Раздел II „Предоставяне на безвъзмездна финансова помощ чрез подбор“ от Глава трета „Предоставяне на безвъзмездна финансова помощ“ на ЗУСЕФСУ, при спазване на разпоредбите на ПМС № 23 от 13.02.2023 г.
Оценката се извършва на база методика и критерии, одобрени от Комитета за наблюдение на Програма “Околна среда 2021-2027 г.” (ПОС 2021-2027 г.). Методиката и критериите не подлежат на изменение по време на провеждане на оценката.
Оценяват се само проектни предложения, подадени с квалифициран електронен подпис чрез системата ИСУН.
Кандидат може да подаде само 1 проектно предложение, дефинирано на ниво „защитена зона“ или на ниво „тип природно местообитание“:
1. На ниво „защитена зона“ всеки проект трябва да обхване всички целеви мерки и свързаните с тях типове природни местообитания в целевата защитена зона, т.е.:
- трябва да включва най-малко 1 защитена зона;
- трябва да включва всички приложими мерки (54, 55 и 56 от НРПД) за целевата зона;
- трябва да включва всички типове природни местообитания, за които в НРПД е посочено, че съответната мярка (54, 55 или 56) следва да се изпълни.
Всеки кандидат може да включи в проектното си предложение и повече от една защитена зона при спазване на горепосочените изисквания, за което ще получи повече точки съгласно критерий 2 на етап „Техническа и финансова оценка“.
2. На ниво „тип природно местообитание“ всеки проект трябва да обхване всички мерки във всички защитени зони за целевия тип природно местообитание, т.е.:
- трябва да включва най-малко 1 тип природно местообитание;
- трябва да включва всички приложими мерки (54, 55 и 56 от НРПД) за целевия тип природно местообитание;
- трябва да включва всички защитени зони, в които съгласно НРПД съответната мярка (54, 55 или 56) следва да се изпълни.
Всеки кандидат може да включи в проектното си предложение и повече от един тип природно местообитание при спазване на горепосочените изисквания, за което ще получи повече точки съгласно критерий 2 на етап „Техническа и финансова оценка“.
В случай че кандидат подаде повече от едно проектно предложение, комисията поканва кандидата да оттегли писмено подадените от него повече на брой проектни предложения. В

[5] Попълва се, ако по процедурата се извършва предварителен подбор на концепции за проектни предложения по смисъла на чл. 31, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление.
[6] Попълва се, ако по процедурата се извършва предварителен подбор на концепции за проектни предложения по смисъла на чл. 31, ал. 1 от Закона за управление на средствата от Европейските фондове при споделено управление.

случай че кандидатът не извърши оттеглянето, комисията ще оцени само последното подадено проектно предложение, а останалите няма да бъдат допуснати до оценяване и производството за тях ще бъде прекратено. Комисията не разглежда и не оценява оттеглените по процедурата проектни предложения.
Оценяването и класирането на проектните предложения се извършва от комисия, назначена от ръководителя на Управляващия орган. Комисията оценява и класира проектните предложения до три месеца от нейното назначаване, освен ако по изключение в заповедта за назначаването ѝ не е посочен по-дълъг срок, който съгласно действащата нормативна уредба не може да бъде по-дълъг от 4 месеца.
Въз основа на настоящите критерии комисията извършва оценка на проектните предложения на два етапа: 1. Оценка на административно съответствие и допустимост; 2. Техническа и финансова оценка. Конкретните елементи на проверката са описани в Приложение № 1 към условията за кандидатстване.
Оценка на административното съответствие и допустимостта (ОАСД) е етап от оценяването на проектното предложение, при който се извършва проверка относно формалното съответствие на проектното предложение и на допустимостта на кандидатите и проектните дейности. За всеки показател се поставя оценка Да, Не или Неприложимо. В случай че кандидат получи оценка НЕ на някой от критериите, проектното предложение не се допуска до етапа на Техническа и финансова оценка. В случай че кандидат получи оценка НЕ на някой от критериите от ОАСД №№ 4, 5 и/или 6, то оценителната комисия не изисква допълнителни документи/информация и оценката се преустановява без проектното предложение да се разглежда. По останалите критерии от ОАСД е допустимо оценителната комисия да изисква допълнителни документи/информация от кандидата. Въз основа на извършената оценка на административното съответствие и допустимостта комисията изготвя списък на проектните предложения, които не се допускат до техническа и финансова оценка. В списъка се посочват и основанията за недопускане.
Техническата и финансова оценка (ТФО) е оценка по същество на проектните предложения, която се извършва в съответствие с критериите за оценка на проектите. Въз основа на общия брой точки, проектните предложения се класират в низходящ ред. Максималният брой точки, който може да получи едно проектно предложение, е 100. За финансиране се одобряват по реда на класирането всички или част от проектните предложения, чиято обща оценка и индивидуална оценка по критерии, са по-големи или равни на 40 на сто от максималния възможен брой точки до покриване на общия размер на предварително определените и обявени финансови средства по процедурата.
В случай че две или повече проектни предложения са класирани с еднакъв брой точки, но при недостатъчен финансов ресурс, при класирането предимство се дава на това проектно предложение, получило по-висок брой точки на критерий 2 от ТФО. В случай че тези проектни предложения имат еднакъв брой точки по критерий 2, за финансиране се предлага проектното предложение, което има по-висок брой точки по критериите, както следва: №№ 4, 3, 1, 5, 7, 6 от ТФО. В случай че проектните предложения имат еднакъв брой точки и по тези критерии, за финансиране се предлага това, което е подадено първо в срока на кандидатстване в ИСУН. Проектно предложение, което е оценено с 0 точки по някой от критериите за техническа и финансова оценка, няма да бъде предложено за финансиране.
Цялата комуникация с кандидата по време на периода на оценка ще се извършва електронно чрез профила на кандидата в ИСУН, през който е подадено проектното предложение. Промени в профила са недопустими.
С цел недопускане на двойно финансиране, за финансиране не се предлагат проектни предложения, в чийто обхват попадат защитени зони (при проектно предложение, дефинирано на ниво „защитена зона“) или местообитания (при проектно предложение, дефинирано на ниво „тип природно местообитание“), които са предмет на проектни предложения, получили по-

висок брой точки. При равен брой точки, се сравняват получените точки по критериите както следва: №№ 2, 4, 3, 1, 5, 7, 6 от ТФО. В случай че проектните предложения имат еднакъв брой точки и по тези критерии, за финансиране се предлага това, което е подадено първо в срока на кандидатстване в ИСУН.

Техническият процес, свързан с представянето на допълнителна информация/документация, е описан в Ръководството за потребителя за модул „Е - кандидатстване“ в Информационната система за управление и наблюдение (ИСУН), което е налично на следния адрес: https://eumis2020.government.bg/bg/s/Default/Manual.

22. Критерии и методика за оценка на проектните предложения: Елементите на проверката са представени детайлно в Приложение № 1 към условията за кандидатстване.

№	КРИТЕРИИ			
Оценка на административното съответствие и допустимост		**ДА**	**НЕ**	**НП**
1.	Текстът на проектното предложение е на български език (на кирилица) с изключение на полета „Наименование на проектното предложение на английски език“, „Кратко описание на проектното предложение на английски език“ и „Пълно наименование на английски“, които следва да са попълнени на английски език.	☐	☐	
2.	Кандидатът е представил всички документи, които се изискват за целите на кандидатстването, описани в условията за кандидатстване, като документите са приложени съгласно указанията.	☐	☐	
3.	Декларираните обстоятелства по отношение на мерки 54 и 55 са установени на терен.	☐	☐	☐
4.	Кандидатът е допустим съгласно условията за кандидатстване.	☐	☐	
5.	В случай на партньорство, партньорът/ите са допустими съгласно условията за кандидатстване и правата и задълженията между страните са ясно уредени в писмено споразумение съгласно условията за кандидатстване.	☐	☐	☐
6.	Дейностите, за които се иска безвъзмездно финансиране, са допустими – попадат в обхвата на мярка 54 и/или 55 и/или 56 от НРПД.	☐	☐	
7.	Проектът включва всички мерки – 54 и/ 55 и/или 56 от НРПД, приложими за целевите ЗЗ и целевите типове природни местообитания, предмет на проекта.	☐	☐	
8.	Исканата безвъзмездна финансова помощ няма да се ползва за финансиране на разходи, които вече са финансирани със средства от ЕСИФ/ЕФСУ или чрез други инструменти на Европейския съюз, както и с други публични средства, различни от тези на кандидата и партньора/ите.	☐	☐	

9.	Индикаторите в проектното предложение са съгласно указанията в условията за кандидатстване.	☐	☐	
10.	Кандидатът е включил в проектното предложение дейности за организация и управление и за комуникация и видимост.	☐	☐	

Техническа и финансова оценка	**Максимален брой точки 100**
1. Обосновка на проекта	**15**
Кандидатът е описал всички проблеми (заплахи и влияния) за местообитанието/ местообитанията, които проектното предложение има за цел да разреши, приложимите режими и забрани в целевите защитени зони (при утвърдени такива) и са посочени източниците на информация.	15
Кандидатът е описал част от проблемите (заплахи и влияния) за местообитанието/ местообитанията, които проектното предложение има за цел да разреши, приложимите режими и забрани в целевите защитени зони (при утвърдени такива) и са посочени източниците на информация.	10
Кандидатът е описал всички проблеми (заплахи и влияния) за местообитанието/ местообитанията, които проектното предложение има за цел да разреши, както и част от приложимите режими и забрани в целевите защитени зони (при утвърдени такива) и са посочени източниците на информация.	10
Кандидатът е описал част от проблемите (заплахи и влияния) за местообитанието/ местообитанията, които проектното предложение има за цел да разреши, както и част приложимите режими и забрани в целевите защитени зони (при утвърдени такива), но не са посочени източниците на информация.	5
Кандидатът не е описал проблемите (заплахи и влияния) за местообитанието/ местообитанията, които проектното предложение има за цел да разреши, както и приложимите режими и забрани в целевите защитени зони (при утвърдени такива)	0
2. Обхват на проекта – целеви Защитени зони от Натура 2000 или типове природни местообитания	**25**
Проектното предложение, дефинирано на ниво „защитена зона“, предвижда интервенции в 21 и повече защитени зони от Натура 2000 или Проектното предложение, дефинирано на ниво „тип природно местообитание“, предвижда интервенции за 6 или повече местообитания	25
Проектното предложение, дефинирано на ниво „защитена зона“, предвижда интервенции в 13-20 защитени зони от Натура 2000 или Проектното предложение, дефинирано на ниво „тип природно местообитание“, предвижда интервенции за 5 местообитания	15
Проектното предложение, дефинирано на ниво „защитена зона“, предвижда интервенции в 10-12 защитени зони от Натура 2000 или Проектното предложение, дефинирано на ниво „тип природно местообитание“, предвижда интервенции за 4 местообитания	10
Проектното предложение, дефинирано на ниво „защитена зона“, предвижда интервенции в 6-10 защитени зони от Натура 2000 или Проектното	7

предложение, дефинирано на ниво „тип природно местообитание“, предвижда интервенции за 3 местообитания	
Проектното предложение, дефинирано на ниво „защитена зона“, предвижда интервенции в 2-5 защитени зони от Натура 2000 или Проектното предложение, дефинирано на ниво „тип природно местообитание“, предвижда интервенции за 2 местообитания	5
Проектното предложение, дефинирано на ниво „защитена зона“, предвижда интервенции в 1 защитена зона от Натура 2000 или Проектното предложение, дефинирано на ниво „ тип природно местообитание“, предвижда интервенции за 1 местообитание	1
3. Описание на дейности Основните дейности са описани детайлно (с посочване на етапите за изпълнението им и необходимите ресурси). При разписването на дейностите са съобразени: 1. спецификите на типа природно местообитание/местообитания и биологията на видовете, предмет на опазване в тях; 2. ограниченията произтичащи от метеорологичните условия и сезоните при работа на открито сред природата; 3. необходимите за изпълнението ресурси – човешки, оборудване, екипировка.	**20**
При описването на основните дейности са съобразени и трите елемента.	20
При описването на основните дейности са съобразени два от трите елемента.	10
При описването на основните дейности е съобразен един от трите елемента.	5
Основните дейности не са описани детайлно (липсва посочване на етапите за изпълнението им и необходимите ресурси).	0
4. Методика на работа по основните[7] дейности	**20**
Представено е описание на методите за осъществяване на всички планирани дейности, като същите са съобразени с действащите режими в проектната територия, като са посочени основанията за избора на тези методи.	20
Представено е описание на методите за осъществяване на всички планирани дейности, като същите са съобразени с действащите режими в проектната територия, но не са посочени основанията за избора на тези методи.	15
Представено е описание на методите за осъществяване на част от планираните дейности, като същите са съобразени с действащите режими в проектната територия, и са посочени основанията за избора на тези методи.	10
Представено е описание на методите за осъществяване на част от планираните дейности, като същите са съобразени с действащите режими в проектната територия, но не са посочени основанията за избора на тези методи.	5

[7] *Основни дейности са всички дейности за изпълнение на проекта, като към тях не се включват дейностите за управление на проекта и за комуникация и видимост*

Не е представено описание на методите за изпълнение на дейностите или от представеното описание е видно, че методите не са съобразени с действащите режими в проектната територия и съответно не са посочени основания за избора на тези методи.	0
5. Капацитет на кандидата	**10**
Кандидатът разполага с екип от експерти, имащи опит в изпълнението на дейности от подобен характер по предишни проекти в областта на ботаниката или фитоценологията, които ще участват в управлението на проекта.	10
Кандидатът има опит при реализацията на дейности от подобен характер по предишни проекти в областта на ботаниката или фитоценологията.	5
Кандидатът няма опит при реализацията на дейности от подобен характер по предишни проекти в областта на ботаниката или фитоценологията, но има опит в управлението на проекти, финансирани със средства от фондове или инструменти на Европейския съюз, от международни организации или институции, или с други средства, различни от тези на бенефициента.	2
Кандидатът няма опит в реализацията на дейности от подобен характер, нито в управлението на предишни проекти в областта на ботаниката или фитоценологията.	1
6. Финансова оценка 1. Налице е съответствие между предвидените дейности и видовете заложени разходи – тук влиза и хипотезата „Всички разходи са отнесени към съответстващия им раздел в бюджета“. 2. Спазени са заложените правила или ограничения по отношение на заложени процентни съотношения/прагове на разходите. 3. Исканата безвъзмездна финансова помощ не включва недопустими разходи. 4. В бюджета не е на лице дублиране на разходи.	**5**
Не се налагат корекции в бюджета	5
Налагат се корекции в бюджета, свързани само с 1 от посочените 4 условия.	4
Налагат се корекции в бюджета, свързани с 2 от посочените 4 условия.	3
Налагат се корекции в бюджета, свързани с 3 от посочените 4 условия.	2
Налагат се корекции в бюджета, свързани и с 4-те посочени условия.	1
Налага се корекция по бюджета, която води до увеличаване на стойността на БФП.	0
7. Разходоефективност	**5**
Предложената цена на хектар поне за една от мерките (54 и/или 55 и/или 56) е с над 20% по-ниска от максимално допустимата за хектар, определена в условията за кандидатстване.	5

Предложената цена на хектар поне за една от мерките (54 и/или 55 и/или 56) е с 18-20% по-ниска от максимално допустимата за хектар, определена в условията за кандидатстване.	4
Предложената цена на хектар поне за една от мерките (54 и/или 55 и/или 56) е с 14-17% по-ниска от максимално допустимата за хектар, определена в условията за кандидатстване.	3
Предложената цена на хектар поне за една от мерките (54 и/или 55 и/или 56) е с 11-13% по-ниска от максимално допустимата за хектар, определена в условията за кандидатстване.	2
Предложената цена на хектар поне за една от мерките (54 и/или 55 и/или 56) е по-ниска с до 10% или напълно съответства на максимално допустимата за хектар, определена в условията за кандидатстване.	1

23. Начин на подаване на проектните предложения/концепциите за проектни предложения:

Проектно предложение по процедурата може да бъде подадено от кандидата или от оправомощено/упълномощено от него лице единствено чрез попълване на уеб базиран формуляр за кандидатстване чрез системата ИСУН: http://eumis2020.government.bg/. В случай че проектното предложение се подава от оправомощено/упълномощено лице, е необходимо представянето на заповед за оправомощаване или пълномощно от ръководителя на структурата/организацията-кандидат.

Веднъж посочен, имейл адресът, асоцииран с профила на кандидата в ИСУН, не може да се променя. Необходимо е кандидатите да разполагат винаги с достъп до имейл адреса, към който е асоцииран профилът в ИСУН.

24. Списък на документите, които се подават на етап кандидатстване[8]:

Документите, които се подават, трябва да съобразяват изискванията към тях, ако има такива, посочени в условията за кандидатстване. В случай че документите са публично достъпни, следва да се посочат електронните адреси, на които са публикувани. Документите следва да се представят на български език или да бъдат придружени със заверен превод на български език.

24.1. Заповед за оправомощаване на длъжностното лице/пълномощно на лицето, което подписва от името на кандидата документите за кандидатстване по процедурата***, ако е приложимо.*** В случаите, когато кандидатът се представлява заедно от няколко физически лица, пълномощното се подписва от всяко от тях. От текста на пълномощното/заповедта за оправомощаване следва да става ясно, че лицето/лицата с право да представлява/т кандидата упълномощава/т/ оправомощава/т пълномощника да подаде от негово/тяхно име конкретното проектно предложение, както и че лицето е упълномощено/оправомощено да представлява кандидата към датата на кандидатстване. Оправомощеното/упълномощено лице за подаване на проектното предложение няма право да оправомощава/упълномощава други лица. Пълномощното/Заповедта за оправомощаване се подписва с електронен подпис от лицето/ата с право да представлява/т кандидата, след което се прикачва в ИСУН.

24.2. Обща декларация и декларация за НСИ – приложими единствено в хипотеза на оправомощаване/упълномощаване и/или когато кандидатът се представлява от повече от едно лице и/или в състава на управителния му орган са включени повече от едно лица. При тази хипотеза, представляващият/те кандидата декларира/т в лично качество в отделни файлове

[8] В случай че по процедурата се извършва предварителен подбор на концепции за проектни предложения, документите, които се подават на този етап, се посочват отделно.

обстоятелствата, посочени в електронните декларации във формуляра за кандидатстване ИСУН (обща и за НСИ), като копира текста от електронните декларации и брандира документа съгласно изискванията за визуализация и публичност с лого на Европейския съюз и лого на програмата. Файловете с декларациите се подписват с електронен подпис от лицето/ата с право да представлява/т кандидата, след което се прикачват в ИСУН.

24.3. Документи за съгласие/разрешаване за кандидатстване по процедурата, ***ако е приложимо.***

24.3.1. При кандидат или партньор ЮЛНЦ се представя документ, с който съответният управителен орган разрешава/се съгласява да се кандидатства по процедурата.

24.3.2. При кандидат или партньор научни институти се представя документ за съгласие за кандидатстване по процедурата от първостепенния разпоредител с бюджетни кредити – за институти към БАН или от ръководството на Управителен орган – за други институти.

24.3.3.При кандидат или партньор висше училище се представя документ за съгласие от ректора.

24.3.4. При кандидати природонаучни музеи, се представя документ от принципала за съгласие за кандидатстване по процедурата.

24.3.5. При кандидат община се представя Решение на Общинския съвет. В случай че в крайния срок за подаване на проектни предложения не е предвидена сесия на Общинския съвет, е допустимо Решението да бъде представено по време на оценката.

24.4. Подписано споразумение за партньорство, ***ако е приложимо.*** При кандидат и/или партньор община се представя и Решение на съответния Общински съвет за одобрение на партньорството. В случай че в крайния срок за подаване на проектни предложения не е предвидена сесия на Общинския съвет, е допустимо Решението да бъде представено по време на оценката.

24.5. Решение на компетентния орган от съгласуване по реда на екологичното законодателство за планираните дейности, както и информация за изчислението на целевата площ на интервенции – описателна част и георефериранu данни.

24.6. Документи, с които се доказва опит на кандидата в изпълнението на сходни с допустимите по процедурата дейности, когато такъв е наличен – копия от договори и/или референции, и/или приемо-предавателни протоколи, от които да е видно, че изпълнението на дейностите е приключило, и др. Кандидатът може да посочи линк към публично достъпни регистри, интернет страници и/или бази данни, чрез който може да бъде извършена проверка на информацията.

Кандидатите могат да докажат опит и чрез опит на екипите си за управление, наети по трудово правоотношение към датата на кандидатстване. В този случай се представя копие от трудовия договор на служителя, както и доказателства за опита му като напр. копия от договори, длъжностни характеристики, референции, трудови и/или служебни книжки и др.

Когато с опита на експертите се доказва и опит на кандидата по критерий 5 от ТФО, задължително се попълват и имената на експертите в секция „Екип“ във формуляра за кандидатстване в ИСУН.

24.7. Документи, с които се доказва допустимостта на кандидата/партньора съгласно раздели 11 и 12 от условията за кандидатстване:

24.7.1. Документи, удостоверяващи, че съответната научна организация (научен институт или висше училище) е вписана в Регистъра за научната дейност в Република България, поддържан от Министерството на образованието и науката и че същата е акредитирана от Националната

агенция за оценяване и акредитация (ако е приложимо). Информацията може да се представи чрез посочване на съответните интернет адреси.

24.7.2. Документ, удостоверяващ, че съответното висше училище се занимава с научна дейност по някое от професионалните направления, посочени в раздел 11 от настоящите условия за кандидатстване – писмо от ректор или от декан на съответната катедра, посочване на интернет адрес, др. (ако е приложимо).

24.7.3. Документи, удостоверяващи, че съответното ЮЛНЦ отговаря на условията за допустимост на раздел 11 – учредителни документи (учредителен акт/устав и др.). В случай че документите са публично достъпни, следва да бъдат посочени електронни адреси (ако е приложимо).

24.7.4. Документи, удостоверяващи, че на съответния природонаучен музей са му определени функции, свързани със защита/опазване на околната среда – представя се акт за учредяване или решение на ръководен орган (ако е приложимо).

24.7.5. Доказателства, че кандидатът/партньорът ЮЛНЦ е извършвал дейност за финансова година 2021 и/или 2022 г. – представят се ОПР и/или счетоводен баланс, от които по отношение на текуща печалба/загуба, стойност на собствения капитал и стойност на актива в баланса е видно, че кандидатът/партньорът са извършвали дейност, както и по отношение на приходите и разходите в ОПР да е налице число, различно от 0 (ако е приложимо).

24.7.6. Документи, доказващи, че стопанската и нестопанската дейност, разходите и финансирането на кандидата/партньора са ясно разделени – за ЮЛНЦ, природонаучен музей, научен институт и висше училище (действащи към датата на кандидатстване счетоводна политика или извлечение от нея, от които да е видно, че разделението на икономическите от неикономическите дейности е осигурено към датата на кандидатстване, индивидуален сметкоплан, баланс и отчет за приходите и разходите или др.), ако е налице стопанска дейност.

24.8. Списък с линкове към сайт на АОП (ЦАИС ЕОП) за публикуваните решения/ обявления/ обяви за събиране на оферти за процедури/избор на изпълнители за обществени поръчки по реда на ЗОП или към Единния информационен портал, където е/са публикувана/и публичната/ите покана/и по реда на глава четвърта от ЗУСЕФСУ.

24.9. Декларация от бенефициента за наличие на инвазивния вид/конкурентната растителност в целевите площи/имоти, попадащи в обхвата на проекта (приложимо за мерки 54 и 55) – свободен текст.

24.10. Други документи, спомагащи за обосновката на необходимостта от изпълнение на проектното предложение, включително проучвания, анализи, снимков/картен материал, онагледяващ описаните проблеми в проектното предложение и други, вкл. описателната част и георефернираните данни за изчислението на целевата площ на интервенциите.

Общи указания:

Попълването на формуляра за кандидатстване и прикачването на документите в ИСУН следва да е съгласно „Указания за попълване на формуляр за кандидатстване и подаване на проект по процедура „Изпълнение на мерки 54, 55 и 56 от Националната рамка за приоритетни действия за НАТУРА 2000“ чрез ИСУН“ (Приложение № 2 към условията за кандидатстване).

25. Краен срок за подаване на проектните предложения[9]:
20.03.2024 г.

[9] В случай че по процедурата се извършва предварителен подбор на концепции за проектни предложения, се посочва и краен срок за подаване на концепциите.

26. Допълнителна информация[10]:

Кандидатите по процедурата могат да искат разяснения по Условията за кандидатстване в срок до три седмици преди крайния срок за подаване на проектното предложение, като изпращат въпроси чрез ИСУН.

Разясненията от УО се дават по отношение на Условията за кандидатстване, не съдържат становище относно качеството на проектното предложение и са задължителни за кандидатите. Писмени отговори ще бъдат публикувани в 10-дневен срок от получаване на искането, но не по-късно от две седмици преди крайния срок за подаване на проектните предложения. Отговорите ще бъдат публикувани в системата ИСУН, модул Е-кандидатстване, секция „Въпроси и отговори“, Документи за кандидатстване и информация, както и на интернет страницата на ПОС 2021-2027 г. в Единния информационен портал на Европейските фондове http://www.eufunds.bg, като за това кандидатите ще бъдат информирани.

27. Приложения към Условията за кандидатстване:

- Приложение № 1 – Указания и разяснения за извършване на оценката от страна на оценителната комисия;
- Приложение № 2 – Указания за попълване на формуляр за кандидатстване и подаване на проект по процедура „Изпълнение на мерки 54, 55 и 56 от Националната рамка за приоритетни действия за НАТУРА 2000“ чрез ИСУН;
- Приложение № 3 – Целеви защитени зони, мерки и местообитания;
- Приложение № 4 – Указания за изчисляване на целевата стойност на индикатор за резултат (показател за резултат): „Местообитания с подобрен природозащитен статус (или с тенденция за подобряване) по процедура чрез подбор „Изпълнение на мерки 54, 55 и 56 от Националната рамка за приоритетни действия за НАТУРА 2000“.

[10] По преценка на Управляващия орган.